

Málið er blást upp

Hetta metir Jákup Mørkøre, sjúkráhusleiðari, um málið um at framkalliveska og fixerveska er latin av Røntgendeildini og út á Havnarvág

DAGFINN OLSEN

-Talan er ikki um kykslilvur og tilfikt, men t.d. um silvur og hetta endar alt í einum rottanga og síðani í einum biologiskum reinsianleggi. Tað verður tynt umleið 1-10 milliónir ferðir, aðrenn nakað fer út, sigur Jákup Mørkøre, ið heldur málið byggja á misskiljingar og hann avvisir, at talan kann vera um dalking.

Jákup Mørkøre hevur verið varin við at úttala seg, eftir at tað kom fram í Útvarpinum, at Landssjúkrahúsið í árávis hevur latið vandamiklan lög av Røntgendeildini út á sjógv.

Men sjúkráhusleiðarin sigur í dag við Sosialin, at málið er blást upp og at á henda hátt loypir ein ræðslu á fólk.

-Talan er ikki um, at vit hava latið tungmetall út, eftir tí, ið eg havi fingið at vita frá leverandørnum. Útgangstíflari, ið hevur verið latið út, er ikki vandamikil í sjálvum sær, tá tað verður tynt nóg mikið. Í filmi er silvur, so tað eru eingi av hasum skaðiliga evnum, sum t.d. kyksilvur, blýggj krom og kadmium, sum fólk vanliga seta í samband við nakað negativt, sigur

Jákup Mørkøre, og minnir á tynningina, ið fer fram.

Misskiljingar

Jákup Mørkøre heldur, at alt málið byggir á misskiljingar. Hann mælir til, at ein stingur ein finger í jörðina og kannar málið, aðrenn farið verður í fjölmiðlar at skapa eina golu.

-Landssjúkrahúsið var bygt í 1924 og síðani tá hevur Røntgendeild verið. Men so má ikki gloymast, at Landssjúkrahúsið í 1968 gjørdi eitt óvanliga stórt og gott reinsianleggi, sum ikki finst aðrastaðir. Hetta er ein rottangi uppá 350 milliónir litrar og síðani eitt biologisk filter, har 1 1/2 metrar av skervi er og diameturin er um 16 - 18 metrar, sigur Jákup Mørkøre.

-Tað snýr seg um at umleið 35 litrar av tynntari vesku renna í henda tanga. Kanska reagerar hetta við alt hitt, ið rennur í tanga, men hetta fellur helst á botn. Skuldi tað ikki hent, so fer jú ein fortynning fram, sum er einar 10 milliónir ferðir (1:10 milliónir), tí tú hevur 35 litrar í mun til 350 milliónir litrar stóra tanga. Nú er tynningin so stór, at allur vandi kanska er burtur, men síðani fer hetta yvir í eitt

biologiskt reinsianleggi, eitt livandi filter, og út á sjógv, sigur Jákup Mørkøre.

-Út frá tí, ið liggur frammi, so vil eg avvisa, at vit hava framt umhvørvisdalking, vegna tað, at framkallari og fixeringsveska er leidd út í okkara kloakskipan, sigur Jákup Mørkøre og vísir á, at Landssjúkrahúsið gjørdi sína reinsiskipan longu 20 ár aðrenn umhvørvislógin kom í 1988.

Hann heldur vera vert at hava í huga, at alt skal í-gjøgnum eitt biologiskt, -eitt livandi - filter, ið ikki hevur tikið skaða av hesum.

Tvær síður av málinum

-Tynningin er so risastór, at allur vandi átti at verið burtur, sigur Jákup Mørkøre, sum leggur dent á, at tað er av stórum týðningi ikki at blanda saman umhvørvisárin og arbeiðsumhvørvi.

Jákup Mørkøre metir, at tvær síður eru av málinum. Tað er spurningurin, um Landssjúkrahúsið hevur fylgt lógini og so spurningurin um skaða á umhvørvi.

-Min niðurstøða er, at um so er, at vit ikki hava fylgt lógini, so kann eg ikki liva við hesum. Har havi fingið

eg eina ávísu freist og so er tað uppá pláss. Viðvíkjandi tí, at vit hava gjørt óbótligan skaða á umhvørvið og náttúruna, so vil eg avvisa hesum útfrá, at ein meting av tí sum verður nýtt og tí sum rennur út vísir, at hetta mál er blást upp, tí talan kann ikki vera um nakra ávirkan ella dalking, sigur Jákup Mørkøre.

Fólk hava spurt, um tað er ráðiligt at eta grind, ið er hildin til í Sandagerði ella at fara á seiðaberg í Havn. Jákup Mørkøre sær ongan vanda.

Hann metir, at í hesum málinum er einki, ið kann gerast ein trupulleiki fyri fisk ella hval, og minnir á ta risastóru tynning, ið fer fram í sera stóru reinsianleggini og í havinum. Jákup Mørkøre heldur, at her ræður um at halda seg til veruleikan og at lata vera við at loypa hvøkk á fólk.

Rætt at savna saman

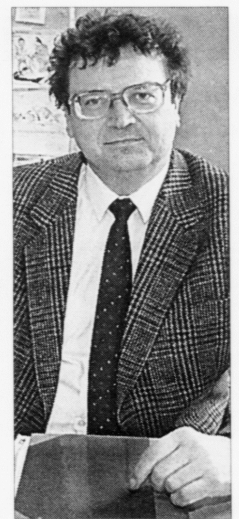
Hann leggur dent á, at hetta mál snýr seg um frænsel frá Røntgendeildini. Hann heldur vera rætt at savna saman kemiskt russt og beina tað burtur.

-Alt, sum fer av okkara laboratorium, verður savnað saman og koyrt niðan á

Sandvikarhalla, sigur Jákup Mørkøre.

Júst hví stóðan ikki hevur verið tann sama viðvíkjandi hesum umrødda málinum, veit hann ikki, men hann sigur seg ikki kunna liva við hesum og at hann syrgir fyri, at hetta kemur í rættlag. Hann sigur í skrivi til Tórshavnar Kommunu, at eingin illvilji er imóti at savna just umrødda vatn í tunnur og koyra tað á Brennistøðina á Sandvikarhalla og at hetta verður sett í verk beinanvegin. Fyrireikingar eru farnar í gongd og væntandi kemur hetta á pláss í januar.

Hann vísir á, at Landssjúkrahúsið av sínum eintingum vendi sær til Heilsufrøðiliga Starvsstovuna í august 1992 og spurdi seg fyri viðvíkjandi burturbeining av slíkum burturkasti. Svárið frá Starvsstovuni 9. september sama ár var, at framkallari og fixeringsveska skal beinast burtur eftir donsku reglunum í kunngerð um olju- og kemikalieburturkast. Í skrivi til Tórshavnar Kommunu fyrradagin sigur Jákup Mørkøre, at hann kann bara gita, hví einki síðani hendi, men tað kundi verið, tí Landssjúkrahúsið um hetta

Jákup Mørkøre, sjúkráhusleiðari á Landssjúkrahúsinum

mundi var í stórum figgarligum trupulleikum og yvir 100 fólk vórðu søgd úr starvi vegna ov líta jättan. Hetta er sjálvandi eingin umbering, men kanska ein grund.

-Vit fara sjálvsagt at laga okkum eftir rákinum, ið er innan umhvørvisvernd, t.d. við at savna saman lög og rusk so nær kelduni, sum gjørligt, sigur Jákup Mørkøre og leggur afturat, at sjálvsagt fer Landssjúkrahúsið at fylgja kunngerðini um burturkast.

Jan Allan gevst at spæla

Fótbóltur: Fyrrverandi landsliðsspælarin setir nú skógvarnar á hillina. Skaðar og vantandi hugur til at halda fram hava framskundað avgerðina um at gevast

EYÐUN KLAKKSTEIN

Jan Allan Muller hevur gjørt enda á sínari karrieru sum fótbóltsspælar. Hann hevur avgjort at gevast sum spælar beinanvegin, hóast hann hevði hált eftir av sáttmála sínum við Svendborg.

Órsøkin til, at fyrrverandi føroyski landsliðsspælarin nú gevst, eru skaðar og vantandi hugur til at halda fram í sáttmála við eitt fótbóltfelag.

-Eg fekk ein skaða í búkin, meðan eg var heima í Foroyum og spældi við KÍ. Skaðin er ein fylgiskaði av skaðanum, sum eg havi havt í knænum síðani tíðina í AGF. Eg havi lært at kompensera fyri veika knæið, sum ongantíð er blivið heilt frískt, og tað gongur nú yvir aðrar partar av kroppinum. Og tá slíkt hendir, má verða

best at gevast, sigur 30 ára gamli Jan Allan Muller.

Hann hevur ikki vant fótbólt síðani miðskeiðis í september mánaða, og hann hevur ikki spælt fyri Svendborg, síðani hann kom aftur til Danmarkar fyrst í oktober mánaði. Hann hevði eitt hált eftir at sáttmálanum við Svendborg, men partarnir eru vorðir samdir um, at tað hálva árið skal strikast.

Síðsta hálva árið hjá mær hevði so at siga alt farið til uppáfturvenjing eftir hendan drúgva skaðan, og tá eg var komin fyri meg aftur, skuldi eg gevast. Tí havi av avgjort, at gevast beinanvegin, sigur Jan Allan Muller.

Brøndby bjóðaði sáttmála

Jan Allan Muller hevur eina hendingaríka og spennandi

karrieru aftanfyrir seg.

Eftir at hava spælt á 1. liði í VB síðani 1986, fór hann í 1991 til Hollands, har hann gjørdi sáttmálspejari Go Ahead Eagles. Men longu árið eftir upplivdi hann nakað, sum stendur brent í minni.

Jan Allan skoraði bæði málini, tá føroyska landsliðið tapti 3-2 fyri Brøndby í venjingardysti. Dagin eftir var Frits Ahlstrøm, sum tá starvaðist í Brøndby, í telefonini og segði, at Brøndby var áhuga í at gera 3 ára sáttmála við hann. Men hendingarnar tóku dik á seg, tí sama dag fekk Morten Olsen sekkin sum venjari í Brøndby, og Frits Ahlstrøm avgjordi at fara við honum. Jan Allan fekk tá at vita, at hann mátti biða eftir eini viðgerð í nevndini hjá Brøndby.

Tveir dagar seinni ringdi AGF og bjóðaði føroyska spælaranum sáttmála, og tað blivu partarnir samdir um var eitt gott hugskot. Tá sáttmálin við AGF var undirskrivaður, setti Brøndby seg aftur í samband við Jan Allan fyri at fáa sáttmála við hann, men tá høvdu teir ligið sjóvarfallið av sær.

Í AGF upplivdi Jan Allan helst sitt størsta bakkast

sum fótbóltsspælar.

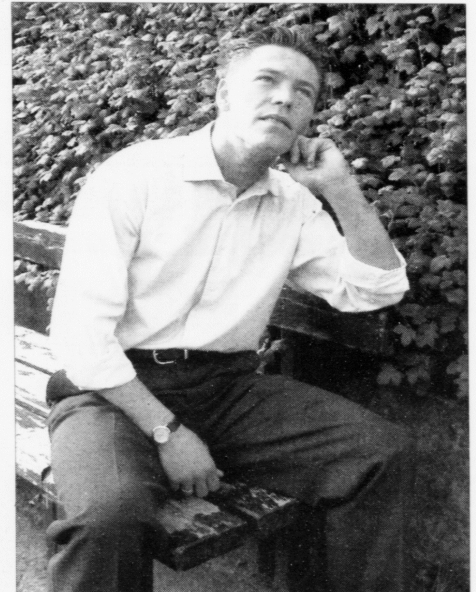
-Eftir ein mánaða í felagnum fekk eg ein álvarsaman skaða í knæið, sum gjørdi at eg varð sagdur at verða fótbóltsavlaemningur. Og tað var eitt stórt afturstig fyri meg. Tað oyðilegði nógv fyri mínar møguleikar at halda fram á hægsta stigi, sigur Jan Allan.

Jan Allan Muller fekk sín deyðadóm sum fótbóltspejari, meðan hann var í AGF, men hann vildi ikki geva seg, og eftir eina tíð fór hann at spæla aftur. Tað var í AC Horsens, har hann spældi fram til 1996, tá hann skifti til Esbjerg. Fyrr í ár lá Svendborg eftir Jan Allani, og har hevur hann spælt síðani.

Ein lætti at sleppa undan sáttmála

Umfram VB, hevur Jan Allan eisini spælt styttri tíðarskeið við HB og seinast við KÍ, har hann fyri fyrstu ferð vann eitt meistarskap. Tað var samstundis endin á tíðini hjá Jan Allani sum fótbóltsspælar, og maðurin við 34 landsdystum og 4 málum, sigur nú færvæl.

-Í lotuni meti eg tað verða ein óðilgur lætti at sleppa undan at venja og spæla so nógv fótbólt. Eg havi verið

sáttmálabundin at feløgum í nógv ár, og tað er rættliga strævið. Tú skalt venja ella spæla so at siga hvønn dag í vikuni, tú fært ikki lagt tína summarfrítíð, sum tú sjálvur vilt, og sum heild skalt tú syrgja fyri, at tú altíð ert vælg fyri, sigur Jan Allan.

-Eg veit ikki, um eg fari at fáa hugin at spæla fótbólt aftur, men geri eg tað, so fer tað altíð at verða sum amatørur og á lægri støði. Jan Allan fer tó at halda fram í Svendborg, men nú

verður tað sum venjari. Hann skal standa á odda fyri junior-liðnum hjá Svendborg, sum spælar við í kappingini um danska meistarskapin, og tað skal takast sum eitt tekin um, hvat Jan Allan hevur hug til í framtíðini. -Nú fari eg at royna meg sum venjari, og so fáa vit at síggja, hvat tað kann bliva til, sigur hann. Harvið er tíðarskeiðið hjá einum litrikum fótbóltsspælar av. Men hvør veit, um hann kemur aftur aftur sum venjari á høgum støði.

Jan Allan Muller

Aldur: 30 ár
Hevur spælt í: VB, Go Ahead Eagles (Holland), AGF (Danmark), HB, AC Horsens (Danmark), Esbjerg (Danmark), Svendborg (Danmark) og KÍ.

Landsdystir: 34

Mál: 4

FM: 1 (1999)